

פרק ט

פסוקי התורה

א-ז: מַכַּת דְּבַר

פָּרַעַה לֹא שָׁלַח אֶת הָעָם. ה' הֶעֱנִיֵּשׁ אוֹתוֹ,
וְהָפָה אוֹתוֹ בְּמַכַּת הַדֶּבֶר: מַחֲלָה קָשָׁה
הַמִּיתָה אֶת כָּל בְּעָלֵי הַחַיִּים שֶׁל מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ בַּשָּׂדֶה.

א. ה' אָמַר אֶל מֹשֶׁה:

"בּוֹא אֶל פָּרַעַה וְתִגִּיד לוֹ:

כִּךְ אָמַר ה', הָאֵל-לֵהִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

שְׁלַח אֶת הָעָם שְׁלִי,

וְנַעֲבֹדוּ אוֹתִי.

ב. כִּי אִם לֹא תִסָּפֵּים לְשַׁלַּח אוֹתָם

וְתִמְשִׁיךְ לְהַחֲזִיק בָּהֶם,

ג. יֵד ה' תִּפְּהַ אֹתָךְ בַּדֶּבֶר כִּבְד מְאֹד

אֶת בְּעָלֵי הַחַיִּים שֶׁבַּשָּׂדֶה שְׁלָךְ;

אֶת הַסּוֹסִיסִים, אֶת הַחֲמֹרִים, אֶת הַגִּמְלִים

וְאֶת הַבָּקָר וְהַצֹּאן שְׁלָךְ.

ד. ה' יַבְדִּיל בֵּין בְּעָלֵי הַחַיִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל

וּבֵין בְּעָלֵי הַחַיִּים שֶׁל מִצְרַיִם,

וְלֹא יָמוּת אֶף בַּעַל חַיִּים אֶחָד

שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

ה. ה' קָבַע, מָתִי תִהְיֶה מַכַּת הַדֶּבֶר:

מִחֵר יַעֲשֶׂה (יִפְּה) ה'

אֶת הַמִּכָּה הַזֹּאת בְּאַרְצְךָ."

ו. וְה' עָשָׂה אֶת הַדֶּבֶר לְמַחֲרַת,

כָּל בְּעָלֵי הַחַיִּים שֶׁבַּשָּׂדוֹת מִצְרַיִם מָתוּ,

וּמִבְּעָלֵי הַחַיִּים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לֹא מָת אֶפְלוֹ אֶחָד.

ז. וּפָרַעַה שָׁלַח שְׁלִיחִים לִרְאוֹת,

מִה קוֹרָה אֵצֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,

וְהֵם רָאוּ, שֶׁמִּמְקַנָּה יִשְׂרָאֵל לֹא מָת אֶפְלוֹ

אֶחָד,

וּבְכָל זֹאת פָּרַעַה הִכְבִּיד אֶת לְבוֹ

וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

א. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה:

"בֹּא אֶל פָּרַעַה וְדַבֵּר אֵלָיו:

כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים:

שְׁלַח אֶת-עַמִּי

וְנַעֲבֹדֵנִי.

ב. כִּי אִם-מֵאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח

וְעוֹדֶךָ מַחֲזִיק בָּם,

ג. הִנֵּה יָד-יְהוָה הַיּוֹה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה,

בַּסּוֹסִיסִים, בַּחֲמֹרִים, בַּגִּמְלִים,

בַּבָּקָר וּבַצֹּאן,

דֶּבֶר כִּבְד מְאֹד.

ד. וְהִפְלִה יְהוָה בֵּין מִקְנֶה יִשְׂרָאֵל

וּבֵין מִקְנֶה מִצְרַיִם,

וְלֹא יָמוּת מִכָּל לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל

דֶּבֶר:

ה. וַיֵּשֶׁם יְהוָה מוֹעֵד לֵאמֹר:

מִחֵר יַעֲשֶׂה יְהוָה

הַדֶּבֶר הַזֶּה בְּאַרְצְךָ."

ו. וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת-הַדֶּבֶר הַזֶּה מִמַּחֲרַת,

וַיָּמָת כָּל מִקְנֶה מִצְרַיִם,

וּמִמְקַנָּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לֹא-מָת אֶחָד:

ז. וַיִּשְׁלַח פָּרַעַה

וְהִנֵּה

לֹא-מָת מִמְקַנָּה יִשְׂרָאֵל עַד-אֶחָד.

וַיִּכְבֹּד לֵב פָּרַעַה,

וְלֹא שָׁלַח אֶת-הָעָם.

מילון

דבר

מֵאֵן: לֹא מִסְכִּים.
עוֹדֵד מַחְזִיק בָּם: עֲדִיין אֹתָהּ
מַחְזִיק בָּהֶם וְעוֹצֵר אוֹתָם.

הוֹיָה: תְּהִיָּה.
מִקְנֵד אֲשֶׁר בְּשֹׁדֵד: בְּעָלִי
הַחַיִּים שָׁלָה, שְׁבִשְׁדָּה.
דָּבַר כְּבֹד: מִגִּפָּה קִשָּׁה.
וְהַפְּלָה: יִבְדִּיל.
מִכָּל: מִכָּל הַמִּקְנָה.

וַיֵּשֶׁם מוֹעֵד: קִבַּע זְמַן.

פרק ט

פסוקי התורה

ח-יב: מַכַּת שָׁחִין

פָּרַעַה לֹא שָׁלַח אֶת הָעָם. ה' הֶעֱנִישׁ אוֹתוֹ, וְהִכָּה אוֹתוֹ בַּמַּכַּת שָׁחִין,
מַחֲלַת עוֹר, שְׁמַת־פֶּשֶׁט עַל כָּל הַגּוֹף בְּצוּרַת אֲבַעְבָּעוֹת.

ח. ה' אָמַר לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן:

"קַחוּ לָכֶם בְּכַפּוֹת יָדֵיכֶם

פִּיחַ שֶׁל תִּנּוֹר,

וּמֹשֶׁה יִזְרֹק אוֹתוֹ לְשָׁמַיִם,

וּפָרַעַה יֵרָאֶה.

ט. הַפִּיחַ יִהְיֶה לְאַבְקָה,

שְׂיִכַסָּה אֶת כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

הָאֲבָק יִתְפָּזֵר עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה,

וְיִהְיֶה לְמַחֲלַת עוֹר, לְפָרִיחַת אֲבַעְבָּעוֹת

בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם."

י. מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לָקְחוּ אֶת הַפִּיחַ,

וַעֲמְדוּ לִפְנֵי פָרַעַה.

מֹשֶׁה זָרַק אוֹתוֹ לְשָׁמַיִם,

וְהַפִּיחַ הִפִּיךְ לְמַחֲלַת אֲבַעְבָּעוֹת בְּעוֹר,

בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה.

יא. וְהַקּוֹסְמִים שֶׁל פָּרַעַה

לֹא יָכְלוּ לַעֲמֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה,

בְּגִלַּל מַחֲלַת הָעוֹר שֶׁלָּהֶם.

כִּי גַם הַחֲרָטְמִים חָלוּ עִם כָּל הַמִּצְרַיִם.

יב. ה' הִקְשָׁה אֶת לֵב פָּרַעַה.

פָּרַעַה לֹא שָׁמַע לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן,

כְּמוֹ שֶׁאָמַר ה' לְמֹשֶׁה.

ח. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן:

"קַחוּ לָכֶם מִלֹּא חֲפָנֵיכֶם

פִּיחַ כִּבְשָׁן,

וּזְרִקוּ מֹשֶׁה הַשָּׁמַיִמָה

לְעֵינֵי פָרַעַה.

ט. וְהִיָּה לְאַבְקָה

עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם,

וְהִיָּה עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה

לְשָׁחִין פָּרַח אֲבַעְבָּעוֹת

בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם."

י. וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַכִּבְשָׁן

וַיַּעֲמִדוּ לִפְנֵי פָרַעַה,

וַיִּזְרֹק אוֹתוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמַיִמָה,

וַיְהִי שָׁחִין אֲבַעְבָּעוֹת

פָּרַח בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה.

יא. וְלֹא יָכְלוּ הַחֲרָטְמִים

לַעֲמֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה

מִפְּנֵי הַשָּׁחִין,

כִּי־הָיָה הַשָּׁחִין בַּחֲרָטְמָם וּבְכָל־מִצְרַיִם:

יב. וַיַּחֲזֶק יְהוָה אֶת־לֵב פָּרַעַה

וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים,

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה.

יג-לה: מַכַּת בִּרְד

פָּרַעַה לֹא שָׁלַח אֶת הָעָם. ה' הִזְהִיר אוֹתוֹ וַאֲמַר לוֹ, שִׁיֵּאֲסֹף אֶת הָאֲנָשִׁים וְאֶת הַבְּהֵמוֹת
מִן הַשָּׂדֶה, כְּדִי לְהַצִּיל אוֹתָם מִן הַבִּרְד. בִּרְד כִּבֵּד יָרַד מִשָּׁמַיִם עִם רָעִמִּים וּבִרְקִים,
הַבִּרְד הִכָּה אֶת כָּל מִה שֶׁהָיָה בַשָּׂדֶה: בְּעֵלֵי חַיִּים וּצְמָחִים.

יג. ה' אָמַר לְמֹשֶׁה:

"קוּם בִּבְקָר מוֹקֵדָם,

עֲמֹד לִפְנֵי פָרַעַה

יג. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה:

"הִשָּׁכֶם בִּבְקָר,

וְהִתִּיצַב לִפְנֵי פָרַעַה

שחין

נס השחין

ח. "קחו לכם מלא חפניכם פיה כבשן
וזרקו משה השמימה"

נס גדול נעשה בשחין:
דבר קל, חסר משקל,
אי אפשר לזרק למעלה.
ואלו משה זרק מלוא חפנים פיה כבשן
(תנור), שמשקלו קטן ביותר, ופזר אותם
בכל ארץ מצרים.

(תנח' וארא יד).

מלא חפניכם: כפות ידים
מלאות.
פיה: אפר.
כבשן: תנור לשריפת
לבנים.
שחין: מחלה בעור.
פיה: מתפשט על כל הגוף
בצורת אבעבעת.
אבעבעת: התנפחות בעור.

החרטמים: הקוסמים של
פרעה.

השכם בבקר: מוקדם בבקר.
התיצב: קום ועמד.

פסוקי התורה	פרק ט
וַאֲמַרְתָּ אֵלָיו: כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים: שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי: יֵד. כִּי בַּפֶּעַם הַזֹּאת אֲנִי שְׁלַח אֶת־כָּל־מַגְפָּתִי אֶל־לִבְךָ וּבַעֲבֹדֶיךָ וּבַעֲמֶךָ. בַּעֲבוּר תִּדְעַה, כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ. טו. כִּי עָתָה שְׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי וְאָדָּה אוֹתְךָ וְאֶת־עַמֶּךָ בַּדֶּבֶר, וּתִשְׁמַד מִן־הָאָרֶץ. טז. וְאוֹלָם בַּעֲבוּר זֹאת הַעֲמֻדָּתִיךָ, בַּעֲבוּר הַדְּאֻתְךָ אֶת־כָּחִי וּלְמַעַן סַפֵּר שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ: יז. עוֹדְךָ מִסְתַּחֲלָל בַּעֲמִי לְבַלְתִּי שְׁלֹחַם. יח. הֲנִי מִמְטִיר כְּעַת מֶחֶר בְּרֹד כָּבֵד מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא הָיָה כָמוֹהוּ בַּמִּצָּרִים, לְמוֹתֵי הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד־עָתָה: יט. וְעָתָה, שְׁלַח הָעֵז אֶת־מִקְנֶךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לְךָ בַּשָּׂדֶה. כֹּל־הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־יִמָּצָא בַּשָּׂדֶה וְלֹא יֵאָסֹף הַבִּיטָה, וַיֵּרֶד עֲלֵיהֶם הַבָּרָד וּמָתוּ". כ. הִירָא אֶת־דְּבַר יְהוָה מִעֲבָדֶי פְרָעָה הֵנִיס אֶת עַבְדּוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ אֶל־הַבָּתִּים. כא. וְאֲשֶׁר לֹא־שָׁם לְבוֹ אֶל־דְּבַר יְהוָה, וַיַּעֲזֹב אֶת־עַבְדּוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה.	וַתִּגִּיד לוֹ: "כֹּךְ אָמַר ה', אֱלֹהֵי הָעִבְרִים: שְׁלַח אֶת עַמִּי, וְהֵם יַעֲבֹדוּ אוֹתִי. יֵד. כִּי בַּפֶּעַם הַזֹּאת אֲנִי שׁוֹלֵחַ כָּל מִינֵי מַכּוֹת, מִגִּמְלוֹת קִשּׁוֹת אֶל הַלֵּב שְׁלֶךָ, וּפּוֹגַע בַּעֲבָדִים שְׁלֶךָ וּבָעַם שְׁלֶךָ. כֵּן תִּדְעֵה, שֶׁאֵין כָּמוֹנִי בְּכָל הָאָרֶץ. טו. אֲנִי אֲשַׁלַּח אֶת יָדִי וְאֶכָּה אוֹתְךָ וְאֶת הָעָם שְׁלֶךָ בַּדֶּבֶר וּתִשְׁמַד מִן הָאָרֶץ. טז. אֲבָל הַשְּׂאֲרֹתֶי אוֹתְךָ בַּחַיִּים, כְּדִי לַהֲרֹאוֹת לְךָ אֶת כָּחִי וּכְדִי שִׁיְסַפְּרוּ עַל שְׁמִי וּגְדֹלְתִי בְּכָל הָאָרֶץ. יז. עַד־יֵינן אַתָּה מִתְגָּאָה וְלוֹעֵג לָעָם שְׁלִי וְאֵינְךָ שׁוֹלֵחַ אוֹתָם. יח. מֶחֶר בְּזִמְנָן הַזֶּה, אֲמַטִּיר מִשְׁמִים בְּרֹד כָּבֵד מְאֹד, שֶׁלֹּא הָיָה כָמוֹהוּ בַּמִּצָּרִים, מֵאֵז שֶׁהוֹקְמָה מִצָּרִים וְעַד עַכְשָׁיו. יט. וְעַכְשָׁיו, שְׁלַח אֲנָשִׁים לְאָסוֹף אֶת הַמִּקְנָה שְׁלֶךָ, וְאֵת כָּל מֶה שֵׁיֵשׁ לְךָ בַּשָּׂדֶה. כִּי כָל הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה שֶׁיִּהְיוּ בַּשָּׂדֶה וְלֹא יִכְנִיסוּ אוֹתָם הַבִּיטָה, וַיֵּרֶד עֲלֵיהֶם הַבָּרָד, וְהֵם יָמָּוּתוּ". כ. עַבְדִּי פְרָעָה, שֶׁהֶאֱמִינוּ לְדַבְּרֵי ה' וּפָתְחוּ מִהֶם, הִבְרִיחוּ אֶת הָעַבְדִּים וְאֶת הַבְּהֵמוֹת אֶל הַבָּתִּים. כא. וּמִי שֶׁלֹּא שָׁם לְבוֹ אֶל דְּבַר ה', הִשְׁאִיר אֶת הָעַבְדִּים וְאֶת הַבְּהֵמוֹת שְׁלוֹ.

בָּרַד

מֹשֶׁה חָרַט סִימָן בִּקִּיר

יח. "הִנְנִי מִמְטִיר כָּעֵת מָחָר בָּרָד כָּבֵד מְאֹד

מֹשֶׁה שָׂרַט שְׂרִיטָה בַּכֶּתֶל וְאָמַר לַפְּרָעָה:
"מָחָר, כְּשֶׁתִּגִּיעַ הַשֶּׁמֶשׁ לְכָאן, יֵרֵד בָּרָד".

(שמ"ר, יב)

שֶׁלַח: תְּשַׁלַּח.

מִגִּפְתִּי: הַמְכוֹת הַקְּשׁוֹת שָׁלִי.

כִּי עָתָה שְׁלַחְתִּי: אִם אֶשְׁלַח
עֲקָשָׁיו.

וְאֵךְ אוֹתָךְ: הֵייתִי מִכָּה
אוֹתָךְ.

וּתְכַחֵד: תִּשְׁמַד.

הַעֲמַדְתִּיךָ: הִשְׁאַרְתִּי אוֹתָךְ
בְּחַיִּים.

מִסְתוֹלָל: מִתְנַאֵה וְלוֹעֵג.

כָּעֵת מָחָר: מָחָר בְּזֶמֶן הַזֶּה.

הַוִּסְדָּה: הַוִּקְמָה.

שֶׁלַח הָעֵז: שֶׁלַח שְׁלִיחִים
לְאֶסֶף.

מִקְנֶדָּה: הַבְּהֵמוֹת שֶׁלָּךְ.

יֶאֱסֹף הַבִּיטָה: יִכְנִיסוּ
אוֹתָם הַבִּיטָה.

הַנִּיס: הַבְּרִית מִן הַשָּׂדֶה אֶל
הַבָּתִּים.

פרק ט

פסוקי התורה

כב. ה' אָמַר לְמֹשֶׁה:

"הוֹשֵׁט אֶת הַיָּד שְׁלֶךְ לַשָּׁמַיִם

וַיְהִי בְרֹד בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם

עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל עֹשֵׁב הַשָּׂדֶה,

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.

מֹשֶׁה הוֹשִׁיט אֶת הַיָּד שְׁלֹו לַשָּׁמַיִם,

וְה' נָתַן קוֹלוֹת וַרְעָמִים וּבָרָד,

אֲשֶׁר הִבָּרַד יֶרֶדָה לְאֶרֶץ

וְה' הִמְטִיר בָּרָד

עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

כד. וַהֲיָה בָרָד,

וְאֲשֶׁר בּוֹעֶרֶת בְּתוֹךְ הִבָּרָד.

הִבָּרָד כְּבֵד מְאֹד.

לֹא הָיָה בָרָד כֵּזֶה

בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם,

מֵאִזְ שֶׁהָיְתָה לָעַם.

כה. הִבָּרָד הִכָּה

בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם

אֶת מֶה שֶׁהָיָה בַּשָּׂדֶה,

אָדָם וּבְהֵמָה,

וְאֶת כָּל עֹשֵׁב הַשָּׂדֶה הִכָּה הִבָּרָד,

וְאֶת כָּל הָעֵצִים בַּשָּׂדֶה שָׁבַר.

כו. רַק בְּאֶרֶץ גִּשֹּׁן,

שָׁשָׁם גָּרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,

לֹא יָרַד בָּרָד.

כז. פָּרְעָה שָׁלַח שְׁלִיחִים

וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן

וַאֲמַר לָהֶם:

"חֲטֹאתִי הַפְּעַם.

ה' הוּא הַצַּדִּיק,

וְאֲנִי וְעַמִּי, אֲנַחֲנוּ הָרָשָׁעִים,

כֹּחַ תִּתְּפַלְּלוּ אֵל ה',

שִׁיפְסִקוּ הַבָּרָקִים וְהָרְעָמִים,

וְאֲשַׁלַּח אֶתְכֶם

וְלֹא תִמְשִׁיכוּ לַחֲכֹת".

כב. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה:

"נִטָּה אֶת יָדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם,

וַיְהִי בָרָד בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם

עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל עֹשֵׁב הַשָּׂדֶה

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.

כג. וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַשָּׁמַיִם,

וַיְהִי נָתַן קוֹלֹת וּבָרָד,

וַתִּהְלֶךְ אֲשֶׁר אֶרֶצָה,

וַיִּמְטֹר יְהוָה בָּרָד

עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

כד. וַיְהִי בָרָד

וְאֲשֶׁר מִתְּלַקַּחַת בְּתוֹךְ הִבָּרָד,

כְּבֵד מְאֹד,

אֲשֶׁר לֹא הָיָה כִּמְהוֹ

בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם,

מֵאִזְ הָיְתָה לְגוֹי.

כה. וַיֵּךְ הִבָּרָד

בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם

אֶת כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה

מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה,

וְאֶת כָּל עֹשֵׁב הַשָּׂדֶה הִכָּה הִבָּרָד,

וְאֶת כָּל עֵץ הַשָּׂדֶה שָׁבַר.

כו. רַק בְּאֶרֶץ גִּשֹּׁן

אֲשֶׁר-שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לֹא הָיָה בָרָד.

כז. וַיִּשְׁלַח פָּרְעָה

וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם:

"חֲטֹאתִי הַפְּעַם;

יְהוָה הַצַּדִּיק,

וְאֲנִי וְעַמִּי הָרָשָׁעִים.

כח. הִעֲתִירוּ אֶל-יְהוָה

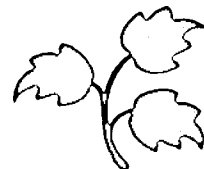
וְרַב מִהִיֵּית קִלְתִּי אֱלֹהִים וּבָרָד

וְאֲשַׁלַּח אֶתְכֶם,

וְלֹא תִסְפּוּן לַעֲמֹד".

אגדות חכמים	מילון
ה' עֲשֵׂה שָׁלוֹם בֵּין הָאֵשׁ וְהַבָּרָד כְּדִי לְהַכּוֹת אֶת הַמִּצְרִים כד. "וְאֵשׁ מִתְּלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד" אָמְרוּ חֲכָמִים: אֵשׁ אֵינָה אוֹהֶבֶת בָּרָד, שְׁעָשׂוּי מִמֶּיִם; הַבָּרָד מְכַבֶּה אֶת הָאֵשׁ. וְהַבָּרָד אֵינָנו אוֹהֵב אֶת הָאֵשׁ, כִּי הָאֵשׁ מִנְּבֻשֶׁת אֶת הַמַּיִם שָׁלוֹ. אִם כֵּן, אֵיךְ הֵיטֵה הָאֵשׁ בּוֹעֶרֶת בְּתוֹךְ הַבָּרָד? וְהַתְּשׁוּבָה בָּאָה בְּעֶזְרַת מֶשֶׁל: פַּעַם יֵצֵא מֶלֶךְ לַמִּלְחָמָה, וְהָיוּ לוֹ שְׁנֵי גִדּוּדִים. הַגִּדּוּדִים שָׁנְאוּ זֶה אֶת זֶה. מָה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ? עָשָׂה שָׁלוֹם בֵּין הַגִּדּוּדִים, כְּדִי שְׂיֻכְלוּ לְהִלָּחֵם בְּיַחַד נֶגֶד אוֹיְבָיו. כֵּךְ הָאֵשׁ וְהַבָּרָד: בְּדֶרֶךְ כָּלֵל, הֵם שׂוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה. הָאֵשׁ מִנְּבֻשֶׁת אֶת הַמַּיִם שֶׁל הַבָּרָד וְהַמַּיִם שֶׁל הַבָּרָד מְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ. מָה עָשָׂה הַקֹּב"ה? - עָשָׂה שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם. וּבְיַחַד הָיוּ מַכִּים אֶת מִצְרַיִם. (שמ"ר יב)	נְטֵה: הוֹשֵׁט. קִלְת: רַעְמִים. וְתִהְיֶה אֵשׁ אֶרֶץ: אֵשׁ בְּרָקִים יֵרֶדָה לָאָרֶץ. מִתְּלַקַּחַת: בּוֹעֶרֶת. וַיִּךְ: הִכָּה. שֶׁבֶר: שֶׁבַר. הַעֲתִירוּ: תִּתְפַּלְלוּ. וְרֵב מֵהִית: וְדִי מֵהִיּוֹת; שִׂיחַדְלוּ, יִפְסְקוּ. וְלֹא תִסְפּוּן לַעֲמֹד: לֹא תִמָּשִׁיכוּ לַחֲכּוֹת.

פסוקי התורה	פרק ט
כט. וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה: "בְּצִאתִי אֶת־הָעִיר, אֶפְרַשׁ אֶת כַּפִּי וְאֶתְפַּלֵּל אֶל ה', הַקְּלֹת יַחַדְלוֹן וְהִבָּרַד לֹא יִהְיֶה עוֹד, לִמְעַן תִּדַּע כִּי לַיהוָה הָאָרֶץ; ל. וְאַתָּה וְעַבְדֶּיךָ, יִדְעֵתִי כִּי טָרָם תִּירָאוּן מִפָּנַי יְהוָה אֱלֹהִים. לא. וְהַפֹּשֶׁתָה וְהִשְׁעֵרָה נִבְתָּה, כִּי הִשְׁעֵרָה אֲבִיב וְהַפֹּשֶׁתָה גִבְעֹל. לב. וְהַחֲטָה וְהִכְסַמְתָּ לֹא נָכוֹן, כִּי אֲפִילַת הַנָּה. לג. וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעַם פְּרָעָה אֶת־הָעִיר, וַיִּפְרֹשׁ כַּפָּיו אֶל־יְהוָה, וַיַּחַדְלוּ הַקְּלֹת וְהִבָּרַד, וּמָטָר לֹא־נָתַךְ אֶרֶצָה. לד. וַיֵּרָא פְּרָעָה כִּי־חָדַל הַמָּטָר וְהִבָּרַד וְהַקְּלֹת, וַיִּסֹּף לַחֲטֹא, וַיִּכְבַּד לְבֹו הוּא וְעַבְדָּיו. לה. וַיַּחֲזֶק לֵב פְּרָעָה וְלֹא שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה.	כט. מֹשֶׁה אָמַר לִפְרָעָה: "בְּשֹׂאצָּא מִן הָעִיר אֶפְרַשׁ אֶת כַּפִּי וְאֶתְפַּלֵּל אֶל ה'. הַרְעָמִים יִפְסְקוּ וְהִבָּרַד לֹא יִהְיֶה עוֹד וְזֹאת כִּדִּי שְׂתִדַּע שֶׁה' הוּא הַשּׁוֹלֵט הַיָּחִיד בָּאָרֶץ. ל. וְאַתָּה וְעַבְדֶּיךָ, יֹדַע אֲנִי, שְׁעֲדִין אֵינְכֶם פּוֹחֲדִים מִפָּנַי ה'". לג. מֹשֶׁה יָצָא מִפְּרָעָה וּמִן הָעִיר, הוּא פָּרַשׁ כַּפָּיו וְהִתְפַּלֵּל לַה'. הַרְעָמִים וְהִבָּרַד נִפְסְקוּ; וּמָטָר לֹא יָרַד אֶרֶצָה. לד. פְּרָעָה רָאָה שֶׁהַמָּטָר, הִבָּרַד וְהַקְּלֹת וְהַרְעָמִים נִפְסְקוּ, וְהוּא הִמְשִׁיד לַחֲטֹא, הַכְּבִיד אֶת לְבֹו וְהִתְעַקֵּשׁ, הוּא וְעַבְדָּיו אִתּוֹ. לה. לֵב פְּרָעָה הִתְחַזַּק. הוּא הִתְעַקֵּשׁ וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר ה' לְמֹשֶׁה.

מילון

כָּצֵאתִי: מִיָּד כְּשֶׁאֲצֵא.
אֶפְרֹשׁ בְּפִי לַה': אֶתְפַּלֵּל.

כִּי לַה' הָאָרֶץ: ה' הוּא
הַשְּׁלִיט הַיָּחִיד בְּעוֹלָם.
כִּי טָרַם תִּירָאוֹ: עֲדִיין
אֵינְכֶם מִפְחָדִים.

לֹא-נִתַּד: לֹא נִשְׁפָּה, לֹא
יָרַד.

וַיִּכְבֹּד לִבּוֹ: הִקְשָׁה אֶת לִבּוֹ
וְהִתְעַקֵּשׁ.

פרשת בא פרק י

פסוקי התורה

א-כ: מַכַּת הָאֲרֶבָה

פרעה לא שלח את העם. ה' העניש אותו והכה אותו במכת הארבה. הארבה בא, ואכל את יבול הארץ.

א. ויאמר יהוה אל־משה:
"בא אל־פרעה,
כי־אני הכבדתי את לבו
ואת־לב עבדיו,
למען שתי אתתי אלה בקרב.
ב. ולמען תספר
באזני בנך ובן־בנך
את אשר התעללתי במצרים
ואת־אתתי אשר שמתי בם,
וידעתם כי אני יהוה."
ג. ויבא משה ואהרן אל־פרעה
ויאמרו אליו:
"כה־אמר יהוה אלהי העברים:
עד־מתי מאנת לענות מפני?
שלח עמי ויעבדני.
ד. כי אם־מאן אתה
לשלח את עמי,
הנני מביא מחר
ארבה בגבלך.
ה. וכסה את־עין הארץ,
ולא יוכל לראות את־הארץ,
ואכל את־יתר הפלטה
הנשארת לכם מן־הבדד
ואכל את־כל־העץ הצמח לכם
מן־השדה.
ו. ומלאו בתיך
ובתי כל־עבדיך
ובתי כל־מצרים,
אשר לא־דאו אבתיך ואבות אבתיך,
מיום היותם על־האדמה
עד היום הזה."
ויפן ויצא מעם פרעה:

א. ה' אמר למשה:
"בא אל פרעה,
כי אני חזקתי את לבו
ואת לב עבדיו,
כדי שאביא על מצרים עוד מכות
ב. וכדי שתספר
לבן שלך ולבן בנך
על המכות שהפיתי את מצרים
ועל הנסים שעשיתי שם.
ותדעו שאני ה'."
ג. משה ואהרן באו אל פרעה
ואמרו לו:
"כך אמר ה' אֱלֹהֵי העברים:
עד מתי לא תסכים לשמוע בקולי?
שלח את עמי ויעבדו אותי.
ד. כי אם אתה לא מסכים
לשלח את עמי,
אביא מחר ארבה
לארץ שלך.
ה. הארבה יכסה את כל הארץ
ולא יוכלו לראות את האדמה,
והארבה יאכל את השארית
שתשאר לכם מן הבדד.
הארבה יאכל גם את כל העצים
הצומחים לכם בשדה.
ו. ויתמלאו בארבה
גם הבתים שלך ושל עבדיך
ובתי כל מצרים.
ארבה רב כל כך,
לא דאו אבותיך ואבות אבותיך
מיום שנולדו ועד היום הזה."
ומשה ואהרן יצאו מפרעה.

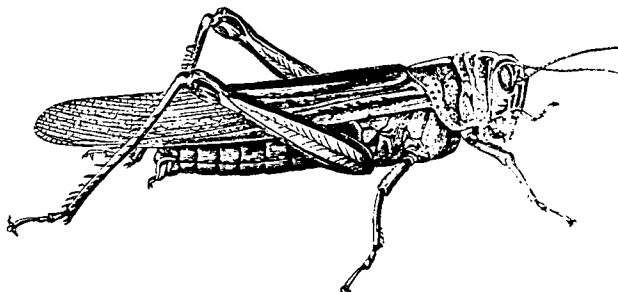
אַרְבֶּה

הַכְּבִדְתִּי אֶת לְבֹ: חֲזַקְתִּי
אֶת לְבֹ:
לְמַעַן שְׁתִּי: כְּדִי שְׁאֲשִׁים,
שְׁאֲעֲשֶׂה.
אֶתִּי: הַמוֹכְתִּים, הַנָּסִים
שְׁאֲנִי עוֹשֶׂה.
בְּקֶרְבֹ: בּו, בְּתוֹכֹ.
הַתְּעַלְלֵתִי: הַכִּיתִי.

מֵאֲנֵת: תִּמְאֹן, תִּסְרֹב, לֹא
תִסְכִּים.
לְעֵנֶת מִפְּנִי: לְשִׁמְעַ בְּקוֹלִי.
מֵאֵן: מִסְרֹב.

אַרְבֶּה: חֶרֶק מְעוֹפֵף, שְׂאוֹכֵל
וּמִשְׁמִיד אֶת הַיָּבּוּל.
בִּגְבֻלָּה: בְּאֲדָמָתָה, בְּאֶרֶץ שְׁלֶה.
עֵין הָאֶרֶץ: מֵרָאה הָאֶרֶץ,
יִהְיֶה עַל כָּל הָאֶרֶץ.
וְלֹא יוֹכֵל לִרְאוֹת אֶת הָאֶרֶץ:
הָאֶרֶץ תִּהְיֶה מְכוּסָה כָּל כָּךְ,
עַד שֶׁלֹּא יוֹכֵלוּ לִרְאוֹת אוֹתָהּ.
וְאָכַל: הָאֶרֶב יֹאכֵל.
הַפְּלִטָה: הַשְּׂאֲרִית, מֵה
שֶׁנִּשְׁאַר.
וּמִלֵּאוּ בְּתִידָה: בְּתִידָה
יִתְמַלְאוּ.
מִיּוֹם הַיּוֹתֵם עַל הָאֲדָמָה:
מִיּוֹם שֶׁנּוֹלְדוּ.

פסוקי התורה	פרק י
ז. וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי פַרְעֹה אֵלָיו: "עַד־מָתִי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ? שְׁלַח אֶת־הָאֲנָשִׁים, וַיַּעֲבֹדוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם, הַטָּרָם תִּדְעַ כִּי אֲבָדָה מִצְרַיִם?" ח. וַיּוֹשֶׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: "לָכוּ עֲבֹדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, מִי מִכֶּם יִלְדֶּה?" ט. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: "בְּנַעֲרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ יִלְדֶּה; בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ, בְּצִאֲנָנוּ וּבְבָקְרֵנוּ יִלְדֶּה, כִּי חֹג־יְהוָה לָנוּ." י. וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: "יְהִי כֵן יְהוָה עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְכֶּם; רְאוּ כִּי רָעָה נֹגֵד פְּנֵיכֶם. יֵא. לֹא כֵן, לָכוּ נָא הַגִּבְרִים וַעֲבֹדוּ אֶת־יְהוָה, כִּי אַתֶּה אַתָּם מִבְּקָשִׁים." וַיַּגֵּרֶשׁ אֹתָם מֵאֶת פְּנֵי פַרְעֹה. יב. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה: "נִטָּה יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאַרְבָּה, וַיַּעַל עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ, אֶת כָּל אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבְּרָד." יג. וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטְּהוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיִּהְיֶה נֶהָג רוּחַ קָדִים בְּאֶרֶץ כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה. הַבֶּקֶר הָיָה, וְרוּחַ הַקָּדִים נָשָׂא אֶת־הָאֲרָבָה.	ז. עֲבָדֵי פַרְעֹה אָמְרוּ לוֹ: "עַד מָתִי יִפְרִיעַ לָנוּ הָאִישׁ הַזֶּה, מֹשֶׁה? שְׁלַח אֶת הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבֹדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם. אַתָּה עוֹד לֹא מִבִּין שְׁמִצְרַיִם הֲרוּסָה?" ח. מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הִחֲזִירוּ אֶל פַּרְעֹה וּפַרְעֹה אָמַר לָהֶם: "לָכוּ וַעֲבֹדוּ אֶת ה' הָאֱלֹהִים שְׁלָכֶם. מִי מִכֶּם יִלְדֶּה?" ט. מֹשֶׁה אָמַר: "הַנָּשִׁים וְהַזְקֵנִים שְׁלָנוּ, הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת שְׁלָנוּ, כָּלָנוּ יִלְדֶּה, וְגַם הַצֹּאן וְהַבֶּקֶר שְׁלָנוּ יִלְכוּ, כִּי חֹג ה' לָנוּ." י. אָמַר לָהֶם פַּרְעֹה: "הֲלוֹאִי שִׁיְהִיָּה ה' אִתְּכֶם, כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אִתְּכֶם וְאֶת בְּנֵיכֶם אַבֵּל דַּעוּ שָׂרֵק הַגִּבְרִים וַעֲבֹדוּ אֶת ה', יֵא. וְלֹא יִהְיֶה מָה שְׁאַתֶּם מִבְּקָשִׁים, יִלְכוּ רַק הַגִּבְרִים וַיַּעֲבֹדוּ אֶת ה' כִּי זֶה מָה שְׁבִקְשֶׁתֶּם מֵהַתְּחִלָּה." וַאֲזִי גִרְשׁוּ אֶת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִבֵּית פַּרְעֹה. יב. ה' אָמַר לְמֹשֶׁה: "הוֹשֵׁט אֶת יָדְךָ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם לְהַבִּיא אֶת מַכַּת הָאֲרָבָה, וְהָאֲרָבָה יַעֲלֶה עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיֹּאכַל אֶת כָּל הָעֵשֶׂב בְּאֶרֶץ, אֶת כָּל מָה שֶׁנִּשְׁאָר אַחֲרֵי הַבְּרָד." יג. מֹשֶׁה הוֹשִׁיט אֶת הַמַּטֶּה שְׁלוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְה' הֵבִיא רוּחַ מִזְרָחִית לְאֶרֶץ, כָּל הַיּוֹם הַהוּא וְכָל הַלַּיְלָה. הַבֶּקֶר בָּא, וְהָרוּחַ הַמִּזְרָחִית הֵבִיָּאָה אֶת הָאֲרָבָה.

מילון

לְמוֹקֵשׁ: לְמַכְשׁוֹל, הַפְרָעָה
(יִפְרִיעַ לָנוּ).

וַיּוֹשֶׁב: הוֹשֵׁב, הַחֲזָרוּ.

בְּנִעְרֵינוּ: עִם נְעָרֵינוּ.

טַפָּכֶם: הַיְלָדִים שְׁלָכֶם.

רְאוּ: הִזְהָרוּ!
רְעוּ נֶגֶד פְּנֵיכֶם: יִקְרָה לָכֶם
אִסּוֹן.
לֹא כֵן: לֹא כְמוֹ
שְׁאַמְרֶתֶם.

בְּאַרְבֶּה: לְהַבִּיא אֶת מִכַּת
הָאַרְבֶּה.

וַיֵּט: הוֹשִׁיט.
מִטָּה: מִקַּל.
נִהַג: הוֹלִיךְ.
רוּחַ-קָּדִים: רוּחַ מִזְרַחִית.

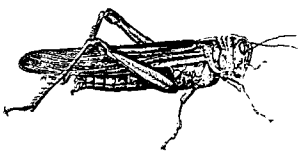
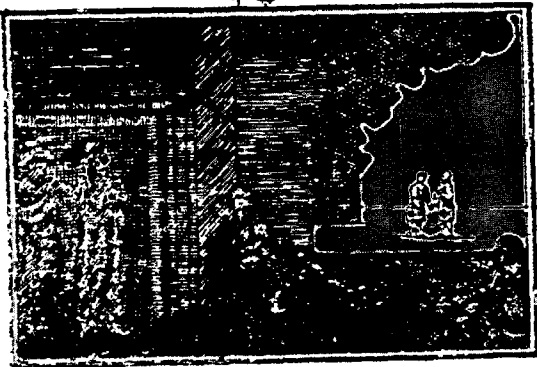
פסוקי התורה	פרק י
יד. ויעל הארבה על כל ארץ מצרים, ונח על כל אדמות מצרים, הארבה היה רב וכבד מאד. ארבה כזה לא היה קדם ולא יהיה אף פעם. טו. הארבה פסה את כל הארץ ונהיה חשך מרוב ארבה. והארבה אכל את כל עשב השדה את כל הפרות של העצים, שנשארו אחרי הבד. ולא נשאר בכלל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים. טז. פרעה מהר לקרוא למשה ולאהרן ויאמר: "חטאתי לה' אלהיכם וגם לכם. יז. ועתה שא נא חטאתי אך הפעם, והעתיירו ליהוה אלהיכם, ויסר מעלי רק את המות הזה. יח. ויצא מעם פרעה ויעתר אל יהוה. יט. ויהפך יהוה רוחם חזק מאד; וישא את הארבה ויתקעו ימה סוף, לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים. כ. ויחזק יהוה את לב פרעה, ולא שלח את בני ישראל.	יד. הארבה עלה על כל ארץ מצרים, ונח על כל אדמות מצרים הארבה היה רב וכבד מאד. ארבה כזה לא היה קדם ולא יהיה אף פעם. טו. הארבה פסה את כל הארץ ונהיה חשך מרוב ארבה. והארבה אכל את כל עשב השדה את כל הפרות של העצים, שנשארו אחרי הבד. ולא נשאר בכלל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים. טז. פרעה מהר לקרוא למשה ולאהרן ויאמר: "חטאתי לה' אלהיכם וגם לכם. יז. ועכשיו, סלחו לי רק הפעם, והתפללו לה' ובקשו ממנו שיסלק ממני רק את המות הזה". יח. משה ואהרן יצאו מפרעה והתפללו לה'. יט. ה' הפך את הרוח לרוח מערבית חזקה מאד; והרוח נשאה את הארבה והשליכה אותו בים סוף. לא נשאר אפלו ארבה אחד בכל ארץ מצרים. כ. ה' חזק והקשה את לבו של פרעה, והוא לא שלח את בני ישראל.

כא-כט: מכת חשך

פרעה לא שלח את העם.
ה' העניש אותו והכה אותו במכת החשך.
שלושה ימים היה חשך כבד במצרים. המצרים לא ראו כלום, ולא קמו ממקומם.
ולכל בני ישראל היה אור.

כא. ויאמר יהוה אל משה:
"נסה ידך על השמים,

כא. ה' אמר אל משה:
"הושט את ידך אל השמים,

אגדות חכמים	מילון
מִדּוּעַ הֵבִיא ה' מַכַּת אֲרֶבֶה לְמִצְרַיִם, וּמִיַּד הָעִיף אֶת הָאֲרֶבֶה לַיָּם סוּף? יט. "וַיֵּשָׂא אֶת הָאֲרֶבֶה, וַיִּתְּקְעֵהוּ יָמָּה סוּף" כְּשִׁירֵד הָאֲרֶבֶה עַל מִצְרַיִם, אָמְרוּ הַמִּצְרַיִם: "כִּמָּה טוֹב! יִהְיֶה לָּנוּ אֹכֶל. עֲכָשׂוּ נֹאכַל אֶת הָאֲרֶבֶה!" אָמַר הַקֹּב"ה: "בַּמָּכָה שֶׁהֵבֵאתִי אֲלֵיכֶם, אַתֶּם שְׂמֵחִים? מִיַּד שָׁלַח רוּחַ יָם חֲזָקָה וְהָרוּחַ בָּאָה וַנִּשְׂאָה אֶת הָאֲרֶבֶה לַיָּם.	 וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ: כֶּסֶה אֶת שְׁטַח כָּל הָאָרֶץ. וַתַּחֲשֹׁד: נַעֲשֶׂתָה חֲשׂוּכָה. הוֹתִיר: הַשָּׂאִיר. לֹא-נוֹתֵר: לֹא נִשְׁאָר. שָׂא נָא: סָלַח נָא, בִּבְקֶשָׁה. וַיִּהְפֹּךְ ה': ה' הִפְךָ אֶת הָרוּחַ הַמְזַרְחִית לָרוּחַ מַעֲרָבִית. וַיִּתְּקְעֵהוּ: הִשְׁלִיךְ אוֹתוֹ.
חֲרָשׁ 	נָטָה יָדָּהּ: הוֹשֵׁט יָדָּהּ.

פסוקי התורה	פרק י
ויהי חשך על־ארץ מצרים, וימש חשך. כב. ויט משה את ידו על־השמים ויהי חשך־אפלה בכל־ארץ מצרים שלשת ימים. כג. לא ראו איש את־אחיו ולא־קמו איש מתחתיו שלשת ימים. ולכל בני ישראל היה אור במושבתם. כד. ויקרא פרעה אל־משה ויאמר: "לכו עבדו את־יהוה, רק צאנכם ובקרכם יצג. גם־טפכם ילך עמכם". כה. ויאמר משה: גם־אתה תתן בידנו זבחים ועלת. ועשינו ליהוה אלהינו. כו. וגם־מקננו ילך עמנו. לא תשאר פרסה. כי ממנו נקח לעבד את־יהוה אלהינו. ואנחנו לא־נדע מה־נעבד את־יהוה עד־באנו שמה". כז. ויחזק יהוה את־לב פרעה, ולא אבה לשלחם. כח. ויאמר־לו פרעה: "לך מעלי. השמר לך. אל־תסוף ראות פני. כי ביום ראתך פני, תמות". כט. ויאמר משה: "בן דברת לא־אסף עוד ראות פניך".	ויהיה חשך על ארץ מצרים. החשך יהיה כבד כל כך, עד שאפשר יהיה למשש אותו. כב. משה הושיט את ידו על השמים והיה חשך אפלה בכל ארץ מצרים, במשך שלשה ימים. כג. המצרים לא יכלו לראות איש את אחיו ולא יכלו לקום ממקומם במשך שלושה ימים. ולכל בני ישראל היה אור במקומות שהם גרו. כד. פרעה קרא אל משה, ואמר: "לכו עבדו את ה' רק הצאן והבקר שלכם ישארו במצרים. והילדים שלכם ילכו גם הם". כה. משה אמר: "גם אתה תתן לנו זבחים ועולות ונקריב לה' א־להינו. כו. וגם המקנה, הצאן והבקר שלנו, ילך אתנו. לא תשאר במצרים אפלו פרסה, כי מהמקנה שלנו נקח לעבד את ה' א־להינו. ואין אנחנו יודעים איך נעבד את ה', עד שנבוא אל המקום ההוא". כז. ה' הקשה את לב פרעה, ופרעה לא הסכים לשלח את בני ישראל. כח. פרעה אמר למשה: "לך ממני. הזהר לך. אל תמשיך לבוא אלי ולראות אותי. כי ביום שתבוא ותראה אותי, תמות". כט. משה אמר: "נכונים דבריך. לא אבוא עוד לראות את פניך".

אגדות חכמים	מילון
חֲשֹׁד מִצְרִים - חֲשֹׁד גָּדוֹל מְאֹד כב. "וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחַתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים" אָמְרוּ חֲכָמִים: בְּשִׁלוּשָׁה יָמִים אֵלֹה, מִי שִׁינָּב, לֹא יָכוֹל לָקוּם. מִי שֶׁעָמַד, לֹא יָכוֹל לְשָׁבֵת. מִי שֶׁשָּׁכַב, לֹא הִצְלִיחַ לְהִזְדַּקֵּף. מִי שֶׁהָיָה זָקוּף, לֹא הִצְלִיחַ לְהִתְכַּוֵּף. כְּמוֹ הַחֲשֹׁד הַזֶּה, לֹא הָיָה מַעֲוֹלָם. רַק אֵז, בְּמִצְרִים, הָיָה חֲשֹׁד כָּזֶה. (תנחומא, בא טו)	וַיָּמַשׁ חֲשֹׁד: חֲשֹׁד כָּבֵד, שֶׁאִפְשָׁר כְּאֵלֹה לְמַשֵּׁשׁ אוֹתוֹ. חֲשֹׁד-אֶפְלָה: חֲשֹׁד גָּדוֹל. מִתַּחַתָּיו: מִמְּקוֹמוֹ. בְּמוֹשְׁבֵתָם: בְּאֶרֶץ גִּשּׁוֹן. יָצָג: יִשְׁאָר בְּמִצְרִים. טַפָּכֶם: הַיְלָדִים שְׁלָכֶם. זְבָחִים וְעֹלֹת: קֶרֶבֶנוֹת. מִקְנֵנוּ: הַצֹּאן וְהַבָּקָר שֶׁלָּנוּ.
חֲשֹׁד לְמִצְרִים וְאוֹר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל כג. "וְלִכְלֹכַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבֵתָם" אָמְרוּ חֲכָמִים: בְּכָל מְקוֹם שֶׁם הָיָה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר, וְהָאוֹר הָאֵיר רַק לוֹ. לְמִצְרֵי שֶׁעָמַד עַל יָדוֹ הָיָה חֲשֹׁד. כְּשֶׁהָיָה הָאִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹזֵב אֶת הַמְּקוֹם, עֹזֵב גַּם הָאוֹר אֶת הַמְּקוֹם עִם הָאִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל.	פְּרָסָה: כֶּף הַרְגֵל שֶׁל הַבְּהֵמָה. מֶה-נַּעֲבֹד: אֵיךְ נַעֲבֹד? עַד-בְּאֵנוּ שָׁמָּה: עַד שֶׁנִּבְּרָא אֶל הַמְּקוֹם הַהוּא. וְלֹא אָבָה: לֹא רָצָה. לְשַׁלְּחֵם: לְשַׁלֵּחַ אוֹתָם. לֵךְ מַעֲלִי: לֵךְ מִמֶּנִּי. הַשְּׁמֵר לֵךְ: הִזְהָר לֵךְ. בְּיוֹם רְאוּתָךְ פָּנִי: בְּיוֹם שֶׁתִּרְאֶה אוֹתִי. כֵּן דְּבַרְתָּ: נִכּוֹנִים דְּבָרֶיךָ.

פרק יא

פסוקי התורה

א-י: מַכַּת בְּכוֹרוֹת

פָּרְעָה לֹא שָׁלַח אֶת הָעָם. ה' הוֹדִיעַ לוֹ שִׁיעֲבֹד אוֹתוֹ וַיִּכָּה אוֹתוֹ בְּ"מַכַּת בְּכוֹרוֹת". ה' יָמִית אֶת כָּל הַבְּכוֹרוֹת שֶׁל הַמִּצְרִים מִבְּכוֹר פָּרְעָה, עַד לְבְּכוֹר שֶׁל הַמִּשְׁפָּחָה הָעִנְיָה בְּיוֹתֵר. וְגַם כָּל בְּכוֹר שֶׁל בְּהֵמָה יָמוּת. וּבְכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם תִּהְיֶה צָעָקָה גְּדוֹלָה.

א. ה' אָמַר לְמֹשֶׁה:

"עוֹד מִכָּה אַחַת אָבִיא

עַל פָּרְעָה וְעַל מִצְרַיִם.

אַחֲרֵי כֵן יִשְׁלַח אֶתְכֶם פָּרְעָה מִמִּצְרַיִם.

כְּשִׁיסָפִים לִשְׁלַח אֶתְכֶם,

יִגְרֹשׁ אֶת כָּלְכֶם.

ב. תִּגִּיד לָעַם

שִׁיבְקִשׁוּ, כָּל אִישׁ מִחֵבְרוֹ הַמִּצְרִי

וְאִשָּׁה מִחֵבְרָתָהּ הַמִּצְרִית,

כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב."

ג. ה' עֲזַר לַעֲמוֹ

וְהֵם מִצְאוּ חֵן בְּעֵינֵי הַמִּצְרִים.

גַּם הָאִישׁ מֹשֶׁה הָיָה גָדוֹל וְחָשׁוּב מְאֹד

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

בְּעֵינֵי עֲבָדֵי פָּרְעָה וּבְעֵינֵי הָעָם הַמִּצְרִי.

ד. מֹשֶׁה אָמַר:

"כִּן אָמַר ה':

קְרוֹב לַחֲצוֹת הַלַּיְלָה

אֲנִי אֵצֶא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם,

ה. וַיָּמוּת כָּל בְּכוֹר מִצְרַיִם,

מִהֶבֶן הַבְּכוֹר יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר

שֶׁל הַמֶּלֶךְ פָּרְעָה,

עַד לְבְּכוֹר שֶׁל הַשְּׁפָחָה הָעִנְיָה

הַטּוֹחֶנֶת קֶמַח בְּרִיחִים.

וַיָּמוּת גַּם כָּל בְּכוֹר שֶׁל בְּהֵמָה.

ו. בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם

תִּהְיֶה צָעָקָה גְּדוֹלָה,

א. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה:

"עוֹד נֹגַע אֶחָד אָבִיא

עַל־פָּרְעָה וְעַל־מִצְרַיִם.

אַחֲרֵי־כֵן יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה,

כְּשִׁלְחוֹ כָּל־

גֶרֶשׁ יִגְרֹשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה.

ב. דַּבֵּר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם,

וַיִּשְׁאַלּוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְיוֹ

וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעֲיוֹתָהּ

כָּלִי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב."

ג. וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־חֵן הָעָם

בְּעֵינֵי מִצְרַיִם.

גַּם הָאִישׁ מֹשֶׁה גָדוֹל מְאֹד

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

בְּעֵינֵי עֲבָדֵי־פָּרְעָה וּבְעֵינֵי הָעָם.

ד. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה:

"כִּי אָמַר יְהוָה:

כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה

אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם.

ה. וַיָּמָת כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם,

מִבְּכוֹר פָּרְעָה

הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ,

עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה

אֲשֶׁר אַחֲרֵי הָרִחִים,

וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה.

ו. וְהָיְתָה צָעָקָה גְּדוֹלָה

בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם,

מילון

(שמ' יב, כט)

וה' הִכָּה כָּל־בְּכוֹר בָּאָרֶץ מִצְרַיִם

נגע: מכה.

בְּשִׁלְחוֹ: כַּאֲשֶׁר יִסְכִּים
לְשַׁלַּח אֶת הָעָם.
בְּלֵה גֵרֶשׁ יִגְרֶשׁ: יִגְרֹשׁ אֶת
כָּלכֶּם.
יִשְׁאַלּוּ: יִבְקֶשׁוּ.
רַעְיוֹ: חִבְרוֹ הַמִּצְרִי.
רַעְיוֹתָה: חִבְרָתָה הַמִּצְרִית.

כַּחצַת הַלֵּילָה: קְרוֹב לַחֲצוֹת
הַלֵּילָה.

הַיּוֹשֵׁב: הָעֵתִיד לַשָּׁבֶת
(יֹרֶשׁ הָעֶצֶר).
הַשְׁפָּחָה אֲשֶׁר אַחֲרֵי הַדְּחִים:
הַטּוֹחֶנֶת קֶמַח בְּרַחֲמִים
(הַעֲנִיָּה בְיוֹתֵר).

פסוקי התורה	פרק יא
אֲשֶׁר כָּמָּהוּ לֹא נִהְיָתָה וְכָמָּהוּ לֹא תִסָּף: ז. וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְרֹץ-כָּלֵב לִשְׁנוֹ לְמֹאִישׁ וְעַד בַּהֲמָה. לְמַעַן תִּדְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְהוָה בֵּין מִצְרִים וּבֵין יִשְׂרָאֵל: ח. וַיִּרְדּוּ כָל-עַבְדֵּיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲוּוּ-לִי לֵאמֹר: "צֵא אֹתָהּ וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר-בְּרַגְלֶיךָ", וְאַחֲרֵי-כֵן אֲצֵא". וַיֵּצֵא מֵעַם-פְּרָעָה בְּחָרִי-אָף. ט. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה: "לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פְּרָעָה, לְמַעַן רַבּוֹת מוֹפְתֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם". י. וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת כָּל הַמּוֹפְתִים הָאֵלֶּה לִפְנֵי פְרָעָה. וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת-לֵב פְּרָעָה, וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶצוֹ.	צָעָקָה כְּזֹאת, שְׁכַמוּהָ לֹא הִיָּתָה וְלֹא תִהְיֶה. ז. וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִפְלוּ כָלֵב לֹא יִנָּבֵחַ עֲלֵיהֶם, מֵאָדָם וְעַד בַּהֲמָה כְּדֵי שֶׁתִּדְעוּ, שֶׁה' מַבְדִּיל בֵּין הַמִּצְרִים וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ח. וְכָל עַבְדֶּיךָ, פְּרָעָה, יִרְדּוּ אֵלַי וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לִי, וַיִּגִּידוּ: "צֵא אֹתָהּ וְכָל הָעָם שֶׁהוֹלְכִים אַחֲרֶיךָ". וְאַחֲרֵי כֵן אֲצֵא". וּמֹשֶׁה יָצָא מִפְּרָעָה בְּכַעַס גָּדוֹל. ט. ה' אָמַר אֶל מֹשֶׁה: "פְּרָעָה לֹא יִשְׁמַע לָכֶם, כְּדֵי שֶׁאוּכַל לְהַרְבּוֹת אֶת הַנָּסִים שְׁלִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם". י. וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת כָּל הַנָּסִים הָאֵלֶּה שֶׁאָמַר ה' לִפְנֵי פְרָעָה. ה' חֲזַק אֶת לֵב פְּרָעָה, וּפְרָעָה לֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶצוֹ.

מילון

בְּמוֹהָ: כְּמוֹהָ.

לֹא יַחְדָּץ כֶּלֶב לְשׁוֹנוֹ: אֶפְלוּ
כֶּלֶב לֹא יִנְבַּח עֲלֵיהֶם. אָף
אֶחָד לֹא יִפְגַּע בָּהֶם.
יִפְלֶה: יִבְדִּיל לְטוֹבָה.

וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרִגְלֶיהָ:
הַהוֹלְכִים אַחֲרֶיהָ.
בְּחָרֵי אָף: בְּכַעַס גָּדוֹל.

לִמְעַן רַבּוֹת: כְּדֵי לְהַרְבּוֹת,
שֶׁיִּהְיוּ נִסִּים רַבִּים.
מוֹכֶתִי: הַנָּסִים שְׁלִי.

וַיַּחֲזֶק ה' אֶת לֵב פְּרָעָה: ה'
הִקְשָׁה אֶת לֵב פְּרָעָה,
וּפְרָעָה הִתְעַקְּשָׁה.

מִכְנֵס כְּבוֹדוֹת

פרק יב

פסוקי התורה

א-יג: ההוראות לפסח מצרים

ה' מצוה על אהרן ומשה, שיגידו לבני ישראל, לקחת שֶׁה.
את הֶשֶׁה ישחטו בארבעה עשר לחדש הראשון, חדש ניסן, בין הערבים.
בני ישראל יסמנו בדם של הֶשֶׁה את פתחי הבתים שלהם, ויאכלו את הֶשֶׁה.
בלילה ההוא ה' יפה כל בכור במצרים, וידלג על הבתים המסמנים של בני ישראל.

א. ויאמר יהוה אל־משה ואֶל־אהרן
בארץ מצרים, לאמר:

ב. "החדש הזה לכם ראש חדשים,
ראשון הוא לכם
לחדשי השנה".

ג. דברו אל־כָּל־עַדַּת יִשְׂרָאֵל, לאמר:
בַּעֲשֹׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה,
ויקחו להם,
איש שֶׁה לְבֵית־אָבִתוֹ,
שֶׁה לְבֵיתוֹ.

ד. ואם ימַעַט הַבֵּית
מִהַיּוֹת מִשֶׁה,
וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ
הַקָּרֵב אֶל־בֵּיתוֹ
בַּמִּכְסֹּת נִפְשֹׁת.
איש לפי אָכְלוֹ
תִּכְסּוּ עַל־הַשֶּׁה.

ה. שֶׁה תָּמִים,
זָכָר בֶּן־שָׁנָה
יִהְיֶה לָכֶם.

מִן־הַכֶּבֶשִׂים וּמִן־הָעִזִּים תִּקְחוּ.
ו. וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת

עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה.
וּשְׁחֹטוּ אוֹתוֹ
כָּל קָהָל עַדַּת־יִשְׂרָאֵל,
בֵּין הָעֲרָבִים:

ז. וְלָקַחוּ מִן־הַדָּם,
וְנָתַנוּ עַל־שְׁתֵּי־הַמְּזוֹזֹת
וְעַל־הַמִּשְׁקוּף;

א. ה' אָמַר לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם.

ב. "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה יִהְיֶה לָכֶם רֹאשׁ לְחֹדָשִׁים,
הוּא יִהְיֶה לָכֶם הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
כְּשֶׁתִּסְפְּרוּ אֶת חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה.

ג. כִּךְ תִּגִּידוּ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי לַחֹדֶשׁ הַזֶּה,
יִקְחוּ כָלֶם,
כָּל מִשְׁפָּחָה,
שֶׁה לְכָל בֵּית.

ד. וְאִם יֵשׁ רַק מַעַט אֲנָשִׁים בַּבֵּית,
וְלֹא יוּכְלוּ לֶאֱכֹל שֶׁה שְׁלֵם,
יִתְחַבְּרוּ מִשְׁפָּחוֹת שְׁכֵנוֹת
לְפִי מִסְפַּר הָאֲנָשִׁים
הַדְּרוּשִׁים
בְּשֶׁבִיל לֶאֱכֹל
שֶׁה שְׁלֵם.

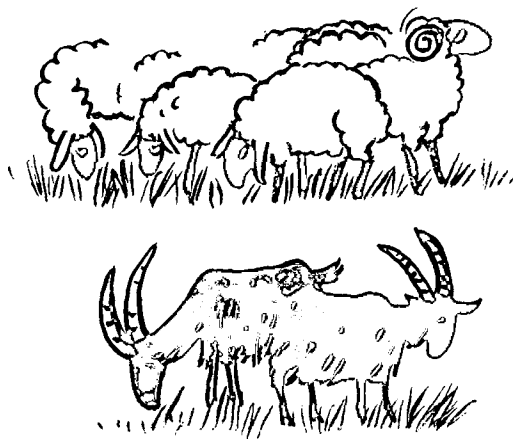
ה. שֶׁה שְׁלֵם, בְּלִי מוֹם,
שְׁנוֹלֵד בְּאוֹתָהּ שָׁנָה
תִּקְחוּ לָכֶם

מִן הַכֶּבֶשִׂים וּמִן הָעִזִּים.
ו. אַתֶּם תִּשְׁמְרוּ עַל הַשֶּׁה
עַד לַיּוֹם הָאַרְבָּעָה־עָשָׂר בַּחֹדֶשׁ נִיסָן.
אֶת הַשֶּׁה

יִשְׁחֹטוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אַחֲרֵי הַצְהָרָה, לִפְנֵי הָעָרֶב.

ז. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ דָם הַשֶּׁה שֶׁשְׁחֹטוּ,
וְיַשִּׁימוּ עַל שְׁתֵּי הַמְּזוֹזֹת, שְׁנֵי צַדֵּי הַפֶּתַח,
וְעַל הַמִּשְׁקוּף;

מילון

החדש הזה: ניסן.

ראש חֲדָשִׁים: החדש

הראשון בשנה בו

מתחילים לספר את

החדשים.

עדת ישראל: בני ישראל.

בעשר לחדש: ביום העשרי

בחדש.

שה: כבש קטן.

שה לבית אבות: שה לכל

משפחה.

ואם ימעט הבית מהיות

משה: אם יש רק מעט

אנשים בבית, מספר בני

הבית קטן, ולא יוכלו

לאכל ולגמור שה שלם.

במקסת נפשות: לפי מספר

האנשים הדרושים

לאכילתו של שה שלם.

תכסו על השה: תשתתפו

באכילת השה.

שה תמים: שה שלם, בלי

מום.

למשמרת: תשמרו על השה.

בין הערבים: אחרי

הצהרים, עד שקיעת

החמה.

מזוזות: שני צדי הפתח.

המשקוף: החלק העליון של

הפתח.

פסוקי התורה	פרק יב
על הבתים אֲשֶׁר יֹאכְלוּ אֹתוֹ בָּהֶם. ח. וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר בַּלֵּילָה הַזֶּה, צְלִי־אֵשׁ וּמִצּוֹת, עַל־מִרְדִּים יֹאכְלֶהוּ. ט. אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֶאֱמַר וּבָשָׂל מִבָּשָׂל בְּמִים; כִּי אִם צְלִי־אֵשׁ: רָאשׁוּ, עַל־כִּרְעֵיו וְעַל קִרְבּוֹ. י. וְלֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר. וְהִנָּתַר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר, בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ. יא. וְכָכָה תֹאכְלוּ אֹתוֹ: מִתְנִיכֶם חֲגָרִים, נַעֲלִיכֶם בְּרִגְלֵיכֶם, וּמַקְלָכֶם בְּיָדְכֶם. וְאָכַלְתֶּם אֹתוֹ בַּחֲפִזּוֹן, פֶּסַח הוּא לַיהוָה. יב. וְעִבְרָתִי בָאָרֶץ־מִצְרַיִם בַּלֵּילָה הַזֶּה, וְהִכִּיתִי כָל־בְּכוֹר בָּאָרֶץ מִצְרַיִם, מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים, אֲנִי יְהוָה. יג. וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל הַבֵּתִים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם. וְרָאִיתִי אֶת־הַדָּם, וּפִסַּחְתִּי עֲלֵכֶם, וְלֹא־יְהִיָּה בְּכֶם נֹגֵף לַמִּשְׁחִית, בְּהִכַּתִּי בָאָרֶץ מִצְרַיִם.	על הבתים, שְׂאוּכָלִים בָּהֶם אֶת הַשֶּׁה. ח. אֶת הַבָּשָׂר יֹאכְלוּ בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה. הם יֹאכְלוּ בָּשָׂר צְלוּי עַל הָאֵשׁ וּמִצּוֹת עִם יִרְקוֹת מָרִים. ט. תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ רַק כִּשְׁהוּא צְלוּי הַיֵּטֵב וְלֹא תֹאכְלוּ נֶאֱמַר, וְלֹא מִבָּשָׂל בְּמִים. אֲכָלוּ אוֹתוֹ רַק צְלוּי בָּאֵשׁ. תֹּאכְלוּ אֶת כָּלֹ: רָאשׁוּ, רִגְלָיו וְהָאֲבָרִים הַפְּנִימִיִּים שָׁלוּ. י. וְלֹא תִשְׂאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד הַבֹּקֶר. וְמָה שִׁישָׂאָר מִמֶּנּוּ עַד הַבֹּקֶר, תִּשְׂרֹפוּ בָּאֵשׁ. יא. וְכָכָה תֹאכְלוּ אוֹתוֹ: חֲגוּרוֹת בְּמִתְנֵי שְׁלֹכֶם, נַעֲלִיכֶם בְּרִגְלֵיכֶם וּבִידֵיכֶם הַמַּקְלָל שְׁלֹכֶם. תֹּאכְלוּ אוֹתוֹ בְּמַהֲרָה זֶה קִרְבֵּן הַפֶּסַח לָהּ. יב. בַּלֵּילָה הַזֶּה שֶׁל קִרְבֵּן הַפֶּסַח, אֲעֹבֵר בְּמִצְרַיִם וְאֶכָּה כָּל בֶּן בְּכוֹר בָּאָרֶץ מִצְרַיִם, מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה. אֲנִי אֲשַׁפֵּט אֶת אֱלִילֵי מִצְרַיִם. וְאוֹכִיחַ [שֶׁהֵם חֲלָשִׁים וְ]שֶׁאֲנִי ה', יג. וְהַדָּם שֶׁשִּׁמַּתֶּם בְּמִזְוֹזוֹת וּבַמִּשְׁקוֹף, יְהִיָּה סִימָן בַּבֵּתִים שְׁלֹכֶם, וְיֹכִיחַ שֶׁאֵלֶּה בֵּתִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּשְׂאֵרָאָה אֶת הַדָּם, אֲפִסַּח - אֲדַלֵּג עַל בֵּתֵיכֶם, וּבִזְכוּת זֶה לֹא תָמִית אֶתְכֶם הַמַּגֵּפָה, כִּשְׂאֵכָה בָּאָרֶץ מִצְרַיִם.

מילון

צְלִי אֵשׁ: צְלוּי עַל הָאֵשׁ.
עַל מְרוֹרִים: עִם יְרֻקוֹת
מָרִים.
נָא: חֵי, לֹא מִבָּשָׁל.

פָּרְעִיו: הֶרְגָּלִים שְׁלוֹ.
קָרְבוֹ: הַחֲלָקִים הַפְּנִימִיִּים
שְׁלוֹ.
לֹא תוֹתִירוּ: אֶל תִּשְׁאִירוּ.
וְהִנֵּתִי: מָה שֶׁנִּשְׁאָר.

בַּחֲפִזּוֹן: בְּמַהֲרָא.
פֶּסַח: קָרְבֵּן פֶּסַח.

אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים: אֶשְׁפֹּט,
אֶעֱנִישׁ בְּעֵנֶשׁ קָשָׁה.

לְאוֹת: לְסִימָן.

וּפִסְחָתִי: אֲדַלֵּג.
נִגַּף: מִגִּפָּה.
לְמִשְׁחִית: לְהַמִּית.
בְּהִבּוֹתִי: כְּשֶׁאֶכְפֶּה.

יד-כ: ההוראות לפסח דורות

ה' צוה את בני ישראל, שיחגגו את חג הפסח בכל הדורות.
 החג יהיה שבועה ימים.
 בחג הפסח לא יאכלו חמץ, ולא יהיה ולא ימצא חמץ
 בבתים של בני ישראל.

יד. היום הזה יהיה לכם לזכרון,
 שיזכרו הדורות כלם.
 ותחגגו אותו, הוא יהיה חג לה'
 בכל הדורות הבאים
 חוק הוא לתמיד.
 טו. שבועה ימים מצות תאכלו.
 והזהירו שביום הראשון
 כבר לא יהיה לכם חמץ
 כי כל מי שיאכל חמץ
 מהיום הראשון עד היום השביעי
 ימות.

טז. וביום הראשון
 יהיה יום חג,
 וביום השביעי
 יהיה לכם חג גם כן.
 בחגים האלה לא תעשו שום מלאכה.
 מותר לכם רק
 להכין אכל לאותו היום.
 יז. תשמרו את המצוה של אכילת מצות
 ושל חג המצות.
 כי ביום הזה עצמו
 הוצאתי את העם שלכם
 מארץ מצרים.

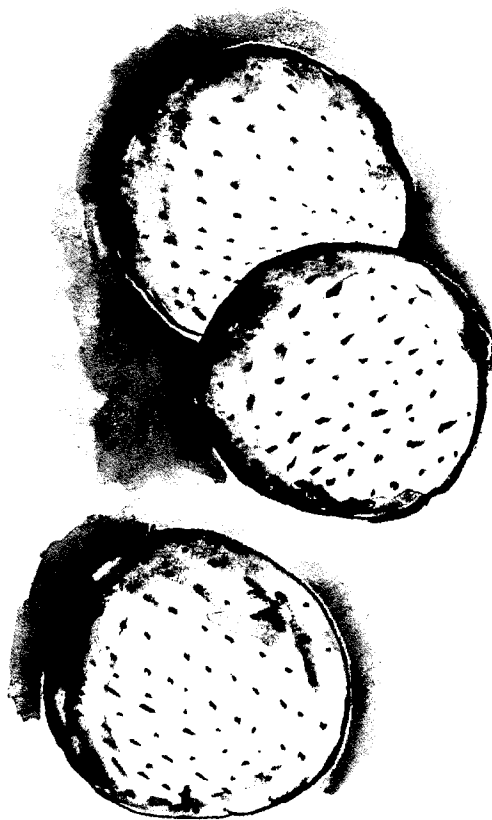
ותשמרו את החג הזה
 בכל הדורות הבאים, כחוק לתמיד.
 יח. בחדש הראשון, בניסן,
 ביום הארבעה-עשר לחדש, בערב,
 תאכלו מצות.

עד יום

העשרים ואחד לחדש, בערב.

יד. והיה היום הזה לכם
 לזכרון,
 וחגגתם אותו חג ליהוה
 לדורותיכם,
 חקת עולם תחגגו.
 טו. שבועת ימים מצות תאכלו.
 אך ביום הראשון
 תשביתו שאר מבתיכם,
 כי כל-אכל חמץ,
 ונכרתה הנפש ההוא מיישראל.
 מיום הראשון, עד-יום השביעי.
 טז. וביום הראשון
 מקרא-קדש,
 וביום השביעי
 מקרא-קדש יהיה לכם.
 כל-מלאכה לא יעשה בהם
 אך אשר יאכל לכל-נפש,
 הוא לבדו יעשה לכם.
 יז. ושמרתם
 את המצות
 כי בעצם היום הזה
 הוצאתי את צבאותיכם
 מארץ מצרים.
 ושמרתם את-היום הזה
 לדורותיכם, חקת עולם.
 יח. בראשון,
 בארבעה עשר יום לחדש, בערב,
 תאכלו מצות.
 עד יום
 האחד ועשרים לחדש, בערב:

מילון

וְחֻגָתֶם: תְּחַגְּגוּ.
 לְדֹדֵיכֶם: בְּכָל הַדִּוְרוֹת
 הַבָּאִים.
 חֻקַּת עוֹלָם: חֻק לְתָמִיד.
 אֵד: רֶק.
 תִּשְׁבִּיתוּ: לֹא יִהְיֶה אֶצְלָכֶם.
 שָׂאֵר: הַחֶמֶר שֶׁמִּחְמִיץ אֶת
 הַבֶּצֶק.
 וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ: יָמוּתוּ.
 מִקְרָא-קֹדֶשׁ: יוֹם חֹג.

אֲשֶׁר יֹאכַל לְכָל-נֶפֶשׁ: אֲכַל
 שְׂאוֹכְלִים בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם.
 הוּא לְבִדּוֹ: רֶק הָאֲכָל הַזֶּה.
 אֶת-הַמִּצּוֹת: אֶת חֹג
 הַמִּצּוֹת, חֹג הַפֶּסַח.
 צַבֹּאוֹתֵיכֶם: הָעָם שֶׁלָּכֶם.

חֻקַּת עוֹלָם: חֻק לְתָמִיד.
 בְּרֵאשׁוֹן: בְּחֹדֶשׁ הָרֵאשׁוֹן,
 בְּנִיסָן.

פסוקי התורה	פרק יב
יט. שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם. כי כל-אכל מחמץ, ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל, בגר ובאזרח הארץ. כ. כל-מחמץ לא תאכלו, בכל מושבתיכם תאכלו רק מצות.	יט. במשך כל שבעת הימים של החג לא יהיה לכם בבית חמץ; כי כל מי שיאכל חמץ, ימות, גם הוא, גם הגר וגם האזרח הגר בארץ. כ. אסור לכם לאכל כל דבר שיש בו חמץ, בכל מקום שאתם גרים בו תאכלו רק מצות.

כא-כח: משה מוטר לעם את דברי ה' לחג הפסח

משה מטר לעם את הוראת ה', איך לחגג את חג הפסח:
העם יקריב שה לכל משפחה, ויסמן את המשקוף של כל בית בדם של השה.
כך יכיר ה' את בתי ישראל, וידלג עליהם, כשיכף את המצרים.
חג הפסח ישמר בכל הדורות הבאים,
ומצוה לספר עליו לבנים, בכל דור.

כא. ויקרא משה לכל זקני ישראל,
ויאמר אליהם:
"משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם
ושחטו הפסח".
כב. ולקחתם אגדת אזוב,
וטבלתם בדם
אשר בסף.
והגעתם אל המשקוף
ואל שתי המזוזות
מן הדם אשר בסף.
ואתם לא תצאו
איש מפתח ביתו
עד בקר.
כג. ועבר יהוה לנגף את מצרים,
וראה את הדם
על המשקוף
ועל שתי המזוזות.
ופסח יהוה על הפתח
ולא יתן למות
לבא אל בתיכם
לנגף.

כא. משה קרא לכל זקני ישראל,
ואמר להם:
"קחו לכם שה לכל משפחה
ותשחטו את קרבן הפסח".
כב. קחו לכם צרור של עלי אזוב,
ותטבלו אותם בדם,
שנאסף בכלי בשעת השחיטה.
ותשימו על המשקוף
ועל שתי המזוזות
מן הדם שספס.
ואתם לא תצאו
מפתח הבית שלכם
עד בקר.
כג. ה' יבוא להכות את מצרים,
וכשיראה את הדם
על המשקוף
ועל שתי המזוזות,
ידלג על הפתח,
ולא יתן למות
לבוא אל הבתים שלכם
ולקחת אתכם.

מילון

שאור: חמץ.

ונכרתה הנפש: מת.

מחמצת: כל דבר שיש בו

חמץ.

בכל מושבתיכם: בכל

מקום שאתם גרים בו.

זקני ישראל: האנשים

החשובים בעם, מנהיגי

העם.

משכו: בחרו.

צאן: שה.

למשפחתיכם: לכל משפחה.

ושחטו הפסח: תשחטו את

קרבו הפסח.

אגדת אזוב: צרור של עלי

אזוב.

סף: כלי לאסוף את הדם

בשעת השחיטה.

והגעתם: תמרחו, תשימו.

משקוף: החלק העליון של

הפתח.

מזוזת: שני צדי הפתח.

לנגף: להפכות, להמית.

ופסח: ידלג.

המשחית: המות.

ולא יתן המשחית: ה' לא

יתן למות לפגע.

פרק יב	פסוקי התורה
כד. את חג הפסח תשמרו והדבר יהיה לכם לחק, לכם ולבניכם לעולם. כה. וכאשר תבואו אל הארץ שה' יתן לכם, כמו שהבטיח לכם, תשמרו ותחגגו את חג הפסח. כו. וכאשר ישאלו אתכם בניכם: "מה העבודה הזאת לכם?" כז. תענו להם: "קרבן פסח הוא לה' כי ה' דלג על הבתים של בני ישראל במצרים, כשהכה את מצרים, ואת הבתים שלנו הציל". והעם השתחוה לה'. כת. ובני ישראל הלכו ועשו את כל מה שצוה ה' את משה ואת אהרן, כד עשו.	כד. ושמרתם את הדבר הזה לחק לדך ולבניך עד-עולם. כה. והיה כי-תבאו אל-הארץ, אשר יתן יהוה לכם כאשר דבר, ושמרתם את העבודה הזאת. כו. והיה כי-יאמרו אליכם בניכם: "מה העבודה הזאת לכם?" כז. ואמרתם: "זבח פסח הוא ליהוה, אשר פסח על-בתי בני-ישראל במצרים. בנגפו את-מצרים, ואת בתינו הציל". ויקד העם וישתחוו. כת. וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה יהוה את-משה ואהרן כז עשו.

כט-לו: מַכַּת בְּכוֹרוֹת

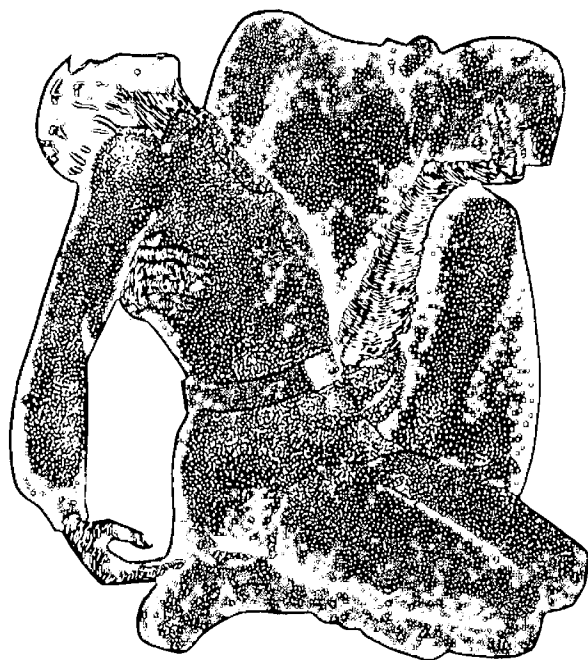
באמצע הלילה המית ה' כל בכור בארץ מצרים.
פרעה והמצרים בקשו מבני ישראל, שיצאו מהר ממצרים.
בני ישראל התכוננו ליציאה, כמו שאמר להם משה.
העם מצא חן בעיני המצרים, והם השאילו לבני ישראל כלים מזהב ומכסף.

כט. ויהי בחצי הלילה
ויהוה הכה כל-בכור בארץ מצרים,
מבכר פרעה
הישוב על-כסאו,
עד בכור השבי
אשר בבית הבור;
וכל בכור בהמה.
ל. ויקם פרעה לילה,

כט. בדיוק באמצע הלילה
ה' המית כל בכור בארץ מצרים,
מבנו הבכור של המלך פרעה,
הישוב על כסא המלך,
ועד לבכור
הישוב בבית הסוהר,
וכל בכור של בהמה.
ל. פרעה קם בלילה,

מילון

וְאֶת־בְּתִינוּ הַצִּיל: הוא
הציל את המשפחות שלנו.
וַיִּקַּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: העם
השתחוה והסכים לדברי
ה'.

בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה: בחצות לילה,
באמצע הלילה.
בְּכֹר פְּרָעָה הַיֹּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ:
בן פרעה הבכור, שייך
את אביו המלך, יורש
העצר.

פסוקי התורה	פרק יב
הוא וְכָל־עַבְדָּיו וְכָל־מִצְרִים. וְהָיָה צַעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם, כִּי־אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מֵת. לֹא. וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה, וַיֹּאמְרוּ: "קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם־אַתֶּם גַם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּלְכוּ, עַבְדוּ אֶת־יְהוָה, כְּדַבְּרֵכֶם. לִב. גַּם־צֹאנֵכֶם גַם בְּקִרְכֶּם קָחוּ כֹאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם, וּלְכוּ וּבִרְכַּתֶּם גַּם־אֹתִי." לג. וְתַחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעָם, לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ, כִּי אָמְרוּ: "כִּלְנוּ מֵתִים." לד. וַיֵּשֶׁא הָעָם אֶת־בָּצָקוֹ, טָרָם יַחְמֹץ; מִשְׁאֲרֵתָם, צָרֶדֶת בְּשִׁמְלָתָם עַל־שִׁכְמָם: לה. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּדְּבַר מֹשֶׁה, וַיִּשְׁאָלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי־כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב וּשְׁמֵלֹת. לו. וַיְהִי וְנָתַן אֶת־חֹן הָעָם בְּעֵינֵי הַמִּצְרַיִם, וַיִּשְׁאָלוּם. וַיַּנְצִלוּ אֶת מִצְרַיִם:	הוא וְכָל עַבְדָּיו וְכָל מִצְרִים. וְהָיְתָה צַעֲקָה גְדֹלָה בָּאָרֶץ מִצְרַיִם, כִּי לֹא הָיָה בֵּית שְׁלֹא הָיָה בּוֹ מֵת. לֹא. וְהָ' קָרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן בַּלַּיְלָה, וַאֲמַר לָהֶם: "קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, גַם אַתֶּם, גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּלְכוּ, עַבְדוּ אֶת ה', כְּמוֹ שְׁאִמַּרְתֶּם וּבִקְשֵׁתֶם. לב. גַּם הַצֹּאן שְׁלָכֶם, הַכֶּבֶשִׁים וְהָעִזִּים, גַם הַבְּקָר שְׁלָכֶם, הַפְּרוֹת וְהַשּׁוֹרִים יֵצְאוּ. קָחוּ הַכֹּל כְּמוֹ שִׁבְקֵשְׁתֶּם, וּלְכוּ. וּתְבָרְכוּ גַם אוֹתִי שְׁלֹא אָמוּת. לג. הַמִּצְרַיִם זָרְזוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְצֵאת מִמִּצְרַיִם, כִּי אָמְרוּ: "כִּלְנוּ מֵתִים." לד. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקְחוּ אֶת הַבָּצֶק שֶׁלָּהֶם, לִפְנֵי שֶׁהִחְמִיץ, וּמָה שֶׁנִּשְׁאָר לָהֶם מִהַמְּצוֹת שֶׁאָכְלוּ, עָטְפוּ אֶת הַכֹּל בַּבִּגְדִים שֶׁלָּהֶם וְשָׂמוּ עַל הַכֶּתֶפִים. לה. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ בְּקוֹל מֹשֶׁה וַיִּשְׁאָלוּ מִן הַמִּצְרַיִם כְּלֵי כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב וּבִגְדִים. לו. וְהָ' עָשָׂה, שֶׁהָעָם יִמָּצָא חֵן בְּעֵינֵי הַמִּצְרַיִם, וְהֵם הִשְׁאִילוּ הַכֹּל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִצִּילוּ הַרְבֵּה מֵהֶרְכוּשׁ שֶׁהָיָה לָהֶם בְּמִצְרַיִם.

אגדות חכמים	מילון
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִנְּצַחִים לְאוֹר הַיּוֹם. לא. "וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה" אָמְרוּ חֲכָמִים: בְּאַמְצַע הַלַּיְלָה, בְּשַׁעַת שְׁנֵהֲרֹגוּ הַבְּכוֹרוֹת בְּמִצְרַיִם, אָמַר פֶּרַעַה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן: "קוּמוּ צֵאוּ מֵתוֹךְ עַמִּי!" אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: "וְכִי גִנְבִים אֲנַחְנוּ שְׁנֵצֵא בַּלַּיְלָה? בַּיּוֹם נֵצֵא. בְּיַד רָמָה. וְלַעֲיִנִּי כָּל הַמִּצְרִים." וְכֵן עָשָׂה. (תנחומא הקדום ג') הַמִּצְרִים הִשְׁאִילוּ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים מֵרִצּוֹנָם לו. "וְה' נָתַן אֶת חַן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם, וַיִּשְׁאַלּוּם, וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם." חֲכָמֵינוּ לָמְדוּ מִן הַפֶּסוּק, שֶׁלֹּא רַק מֵה שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּקְשׁוּ לְשֹׂאוֹל מִן הַמִּצְרִים, נָתַנוּ לָהֶם הַמִּצְרִים, אֲלֹא גַם מֵה שֶׁלֹּא בִקְשׁוּ, נָתַנוּ לָהֶם. (תנחומא בא)	כְּדַבְּרָכֶם: כְּמוֹ שֶׁדַּבַּרְתֶּם. וְתִחְזַק מִצְרִים עַל הָעַם: הַמִּצְרִים זָרְזוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְצֵאת מִמִּצְרַיִם. טִרַם יַחֲמֹץ: שֶׁעָדִין לֹא הִחֲמִיץ. מִשְׁאֲרֵתָם: מֵה שֶׁנִּשְׁאַר. צָרֶת: קְשׁוּרוֹת וְעֻטּוֹפוֹת. כְּדַבֵּר מֹשֶׁה: כְּמוֹ שֶׁאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה. וַיִּשְׁאַלּוּ מִמִּצְרַיִם: לוֹו מִהַמִּצְרִים. וְה' נָתַן אֶת חַן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם: הָעַם מָצָא חֵן בְּעֵינֵי הַמִּצְרִים. וַיִּשְׁאַלּוּם: הֵלוּ לָהֶם. וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם: הִצִּילוּ הָרַבָּה מִהֶרְכוּשׁ שֶׁהָיָה לָהֶם בְּמִצְרַיִם.

מג-נא: דיני קרבן הפסח לכל הדורות

בְּקֶרְבֵּן הַפֶּסַח יִשְׁתַּתֵּף כָּל מִי שֶׁעָשׂוּ לוֹ בְּרִית מִלָּה, גַּם אִם הוּא עֶבֶד.

מג. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
 "זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח:
 כָּל־בֶּן־נָכָר
 לֹא־יֵאכֹל בוֹ.
 מו. בְּבֵית אֶחָד יֵאכֹל.
 לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבַּיִת
 מִן־הַבָּשָׂר חוּצָה.
 וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ.
 מז. כָּל־עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ.
 נ. וַיַּעֲשׂוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן,
 כִּן עָשׂוּ.
 נא. וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה,
 הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 עַל־צִבְאָתָם.

מג. ה' אָמַר לְמֹשֶׁה וְלֵאֲהֲרֹן:
 זֹאת מִצְוַת הַפֶּסַח:
 כָּל מִי שֶׁאִינוֹ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 אֲסוּר לוֹ לֵאכֹל אֶת הַפֶּסַח.
 מו. קֶרְבֵּן הַפֶּסַח יֵאכֹל בְּבֵית אֶחָד.
 אֲסוּר לְהוֹצִיא אֶת הַבָּשָׂר
 מִן הַבַּיִת הַחוּצָה אֶל בֵּית אֲחֵר.
 וְלֹא תִשְׁבְּרוּ מִמֶּנּוּ עֶצֶם.
 מז. כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּתְּפוּ בְּקֶרְבֵּן הַפֶּסַח
 נ. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כָּל זֹאת,
 כְּמוֹ שֶׁצִּוָּה ה'
 אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן
 כִּךְ עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 נא. וּבַיּוֹם הַהוּא עֲצְמוֹ,
 הוֹצִיא ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 עַל כָּל הַשְּׁבָטִים שְׁלֵהֶם.

חֹצֶה: אֶל בֵּית אַחֵר.

עֵדֶת יִשְׂרָאֵל: בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה: בְּיוֹם
הַהוּא מָמַשׁ.

עַל צְבֹאתֶם: עִם כָּל
הַשְּׂבָטִים שְׁלָהֶם.